

Kunnskapsdepartementet
Avdeling for analyse, internasjonalt arbeid
og kompetansepolitikk
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Dato: 26.09.2012 Antall sider, inkl. denne: 8

Deres ref: 12/3367

Vår ref: 2012/122

Høringssvar fra Senter for IKT i utdanningen

Det vises til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 27.06.2012 vedrørende behov for og organisering av et system for analyse og formidling av kompetanseframskrivninger i Norge. Oppsummert er de viktigste punktene i uttalelsen:

1. Senter for IKT i utdanningen mener at det er et behov for kompetanseframskrivninger og prognoser for yrker og utdanninger.
2. Senter for IKT i utdanningen mener at utdanning.no er et naturlig utgangspunkt for å etablere en tjeneste for formidling av slike data. Utdanning.no dekker målgruppene fra grunnopplæringen til voksne, og har 1,3 millioner unike brukere og 2,5 millioner besøk i året. Senter for IKT i utdanningen vil da kunne levere data og tjenester til VOX etter nærmere spesifikasjoner.

Ved å styrke det utviklings- og driftsmiljø som allerede er etablert for utdanning.no i Tromsø med flere teknologer, vil man kunne oppnå stordriftsgevinster i forhold til å etablere et helt nytt miljø. Det er generelt viktig å styrke teknologimiljøene utenfor Oslo. Senter for IKT i utdanning i Tromsø har tett samarbeide med Universitet i Tromsø og flere andre institusjoner og organisasjoner i regionen. Alternativt må det i etablering av en ny organisatorisk enhet legges vekt på at denne enheten må kunne levere grunndata til utdanning.no. Senter for IKT i utdanningen må da få en rolle som kravstiller i det videre arbeidet.

3. Senter for IKT i utdanningen foreslår at senteret får en formell rolle i det videre arbeidet med å fremskaffe bedre beslutningsunderlag for elever, foreldre, lærere, rådgivere og andre voksne som skal ta videre utdanning og som skal ta et informert valg.

Vedlagt følger en begrunnelse for forslagene.

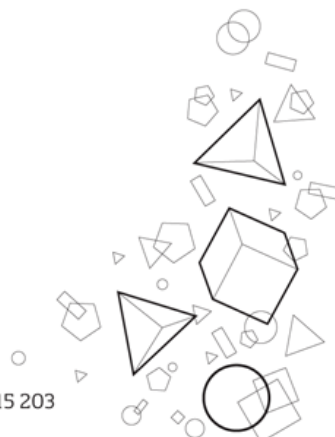
Med vennlig hilsen
Senter for IKT i utdanningen,

Trond Ingebretsen
direktør

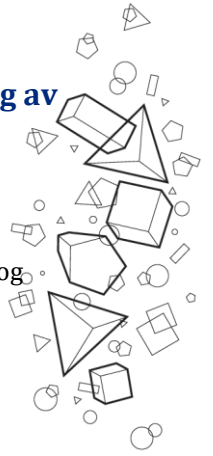
Mona C. Mathisen
avdelingsdirektør

www.iktsenteret.no

post@iktsenteret.no // Telefon: 854 19 000 // Postadresse: Postboks 530, 9256 Tromsø // Org.nr. 994 615 203
Besøksadresse Tromsø: Killengreens gate 6 // Besøksadresse Oslo: Fridtjof Nansens plass 7

Høring om behov for og organisering av et system for analyse og formidling av kompetanseframskrivninger i Norge

I tildelingsbrev av 2012 fra Kunnskapsdepartementet for Senter for IKT i utdanningen fremgår det at senteret har ansvaret for utdanning.no som er den samlede nasjonale portalen for yrkes- og utdanningsinformasjon. Høringen berører derfor flere tema som er en del av vår virksomhet. Høringssvaret omtaler kun de delene av forslaget som berører Senter for IKT i utdanningen.

Oppsummert:

Det er et stort behov for framskrivninger og prognoser for yrker og utdanninger. Slike prognoser og framskrivninger bør tilrettelegges for nettbaserte tjenester på samme nivå som øvrige nordiske land tilbyr utdanningssøkende.

Av det samlede forslaget framgår det at minst to av seks stillinger og i tillegg rundt 1 million i engangskostnad skal benyttes til formidling tilknyttet nett.

Senter for IKT i utdanningen forutsetter at Vox ved kravspesifikasjon og bestilling av framskrivninger og prognoser legger til rette for at dette kan benyttes i nettjenester rettet mot sluttbrukere. Formidlingen skal rettes i hovedsak mot de samme målgruppene som Senter for IKT har ved tjenesten utdanning.no.

Et alternativt forslag er at oppdraget deles mellom Senter for IKT i utdanningen og Vox. Eksakt fordeling og ressursbehov må utredes nærmere, men det synes klart at begge organisasjoner må styrkes for å levere iht et slikt oppdrag. I tillegg til en tilførsel av ressurser vil Senter for IKT stiller nødvendig egeninnsats for realisering av tilbudet. Senter for IKT bidrar også til kravspesifikasjon og klargjøring av tekniske og datamessige behov for prognoser.

Bakgrunn for senter for IKT sitt høringssvar

Stort behov for framskrivninger

I [avsnitt 6.3.5](#) i stortingsmeldingen Utdanningslinja etterspørres kompetanseframskrivninger hvor det konkluderes med at et slikt system bør opprettes og at "Det må vurderes nærmere hvilke eksisterende formidlingskanaler man kan benytte i dette arbeidet." i avsnittet forut ([avsnitt 6.3.4](#)) i samme stortingsmelding fast at utdanning.no "skal gjennom **systematisk bruk av eksisterende data og statistikk presentere yrkesmuligheter** [vår utheving], forventet lønn, arbeidsledighet og annen relevant statistikk for ulike utdanninger. Dette vil være en støtte til elever og studenter i en valg situasjon samt et verdifullt bakgrunnsmateriale for rådgivere, foreldre og andre som påvirker unges utdanningsvalg.

Regjeringen vil: Sikre at elever, lærlinger og studenter får tilgang til bedre informasjon og kunnskap om utdannings- og yrkesmuligheter.»

Det vært vanskelig å gi god veiledning om forventet arbeidsmarked. Statistisk sentralbyrås framskrivninger har hittil bare dekket et tredvetalls enkeltyrker og har vært publisert i en form og et språk som er praktisk utgjengelig for de aller fleste unge utdanningssøkere. Både media og yrkesrekrutteringskampanjer har fremhevet mangler i enkeltbransjer, men uten å tilby et samlet bilde av arbeidsmarkedet. Det samme gjelder prognoser for behovet for ulike utdanninger.

En stor andel av de som besøker utdanning.no ønsker informasjon om muligheten eller sannsynligheten for å få relevant jobb for ulike utdanningsløpet. Dette letes det etter samtidig som de søker etter informasjon på utdanning.no om opptakskrav, studiesteder, søknadsfrister, gjennomsnittslønn og

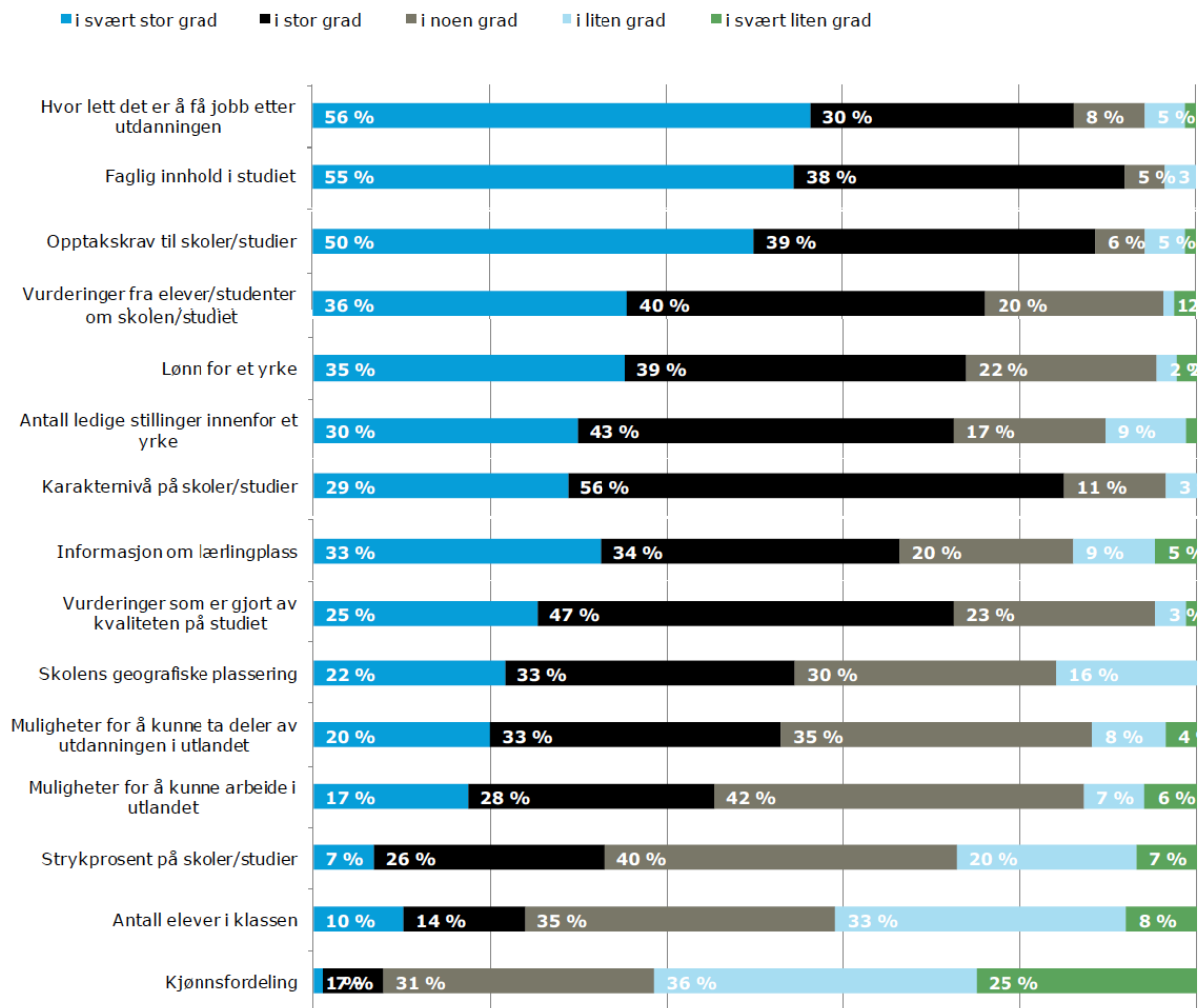
videreutdanningsmuligheter. Behovet for framskrivinger av prognoser for utdanninger og yrker er også i tråd med en brukerundersøkelse om behovet for nettbasert utdanningsinformasjon som Rambøll høsten 2010 gjennomførte på oppdrag fra Senter for IKT i utdanningen.¹ Undersøkelsen ble gjennomført i fire regioner med målgruppene elever i ungdomsskolen, elever i videregående skole, frafallselever, studenter, lærere i faget utdanningsvalg og rådgivere i ungdomsskolen og rådgivere i videregående skole. Informasjon om "hvor lett det er å få jobb etter utdanningen" var det som aller flest etterspurte "i svært stor grad", se tabell under.

Forskning på unges utdanningsvalg tyder på at nest etter personlige interesser og egnethet, er fremtidige jobbmuligheter den viktigste faktoren som vurderes i valget av utdanning.²

Senter for IKT i utdanningen har forøvrig i etterkant av undersøkelsen arbeidet systematisk med å følge opp undersøkelsen i form av nye tjenester, og har også arbeidet med kartlegging av muligheter for å etablere prognoser for utdanninger og yrker.

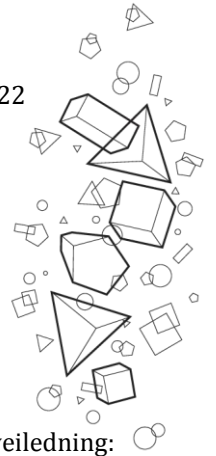
I hvilken grad er følgende informasjon viktig når du søker utdanningsinformasjon?

¹ [Fokusgruppeundersøkelse om nettbasert utdanningsinformasjon](#) (2010). Rambøll på oppdrag fra Senter for ikt.

² Asbjørn Birkemo: [Utdannings- og yrkesvalg i ungdomsalderen](#) Norsk pedagogisk tidsskrift Nr 03, 2007

Kilde: Rambøll 2010: [Fokusgruppeundersøkelse om nettbasert utdanningsinformasjon](#), s. 22

Behov for helhetlig karriereveiledningstjeneste på nett

Regjeringens digitaliseringsprogram har som mål at den statlige forvaltningen så langt det er mulig skal være tilgjengelig på nett. Nettbaserte tjenester skal være hovedregelen for forvaltningens kommunikasjon med innbyggerne, og digitalisering av forvaltningen skal bidra til å frigjøre ressurser til områder hvor behovet er størst.

En av hovedkonklusjonene i den nasjonale undersøkelsen som Rambøll (2010) gjennomførte, og som samlet alle brukergruppene var behovet for en mer helhetlig tjeneste innenfor karriereveiledning:

“Rådgivere har en felles oppfatning med elever om at det er utfordrende for elevene å finne frem til god informasjon om utdanning på internett, blant annet fordi denne typen informasjon finnes på flere ulike nettsteder. Flere har påpekt behovet for en helhetlig tjeneste med all nødvendig utdanningsinformasjon, slik at det ikke er nødvendig å oppsøke mer enn en nettside.” s 6.

Se vedlegg 1 som viser oversikt over en del karriereveiledningstjenester på nett i Norge i dag.

Om utdanning.no

Utdanning.no har 8500 nettsider med informasjon om yrker, utdanninger og utdanningssystemet. Disse sidene blir vist over 13 millioner ganger årlig, og avlegges 2,65 millioner årlige besøk. Nettstedet har over 1,3 millioner unike brukere årlig. 70% av nettstedets besøkende er under 30 år, 30 prosent eldre. Tilbakemeldinger fra brukere tyder på at personer som har falt ut av arbeidsmarkedet eller som ikke har fullført egen utdanning en stor del av de øvrige besøkende, og at innvandrere er en stigende andel av brukerne. Blant nettstedets mest ivrige brukere er skolerådgivere og lærere som benytter utdanning.no som veiledningsverktøy. Voksne i ulike livssituasjoner forventes fra 2013 å utgjøre en økende del, ettersom søketjenestene for etter- videre- og fleksible utdanninger (EVU) forbedres etter oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Tjenesten utdanning.no vil i løpet av 2013 etablere egne sider rettet mot rådgivere.

Beholde ambisjonsnivået

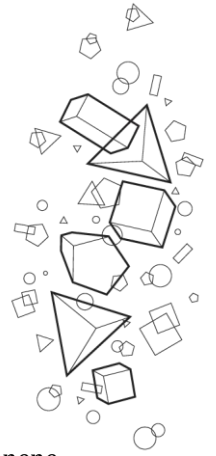
I omtalen av modul 4 i rapporten nevner Vox et søsternettsidet til utdanning.no i Sverige, Yrkeskompassen³. I Voxs omtale av forslag til nettressurser heter det at “Denne netjtjenesten er imidlertid svært ressurskrevende å opprette og drifte. Derfor anbefaler vi en mindre omfattende nettløsning.” Den svenske netjtjenesten Yrkeskompassen inneholder i tillegg til framskrivninger også oversikter over utdanninger, yrkesbeskrivelser, samt blant annet ulike refleksjonsverktøy.

Senter for IKT i utdanningen, ved utdanning.no, har årlig oppdatert oversikter og søk i alle universitetsutdanninger, fagskoleutdanninger, videregående utdanninger, student og elevintervju, 500 yrkesbeskrivelser hvor nye produseres etter behov samt yrkesintervju til alle yrker (intervju med en person i jobb). Alle data er allerede ferdig merket med NUS- STYRK -SO -koder som benyttes for sammenkobling av informasjon. Prognoser for arbeidsmarked/kompetansebehov for yrker/utdanninger vil komplettere tjenesten.

Som et alternativ til å skalere ned ambisjonsnivået til brukerne kan en mulig løsning derfor være at formidlingsoppdraget gjennomføres av Senter for IKT i utdanningen. Utdanning.no kan kompletteres med arbeidsmarkedsanalyser for enkeltyrker/utdanninger. En vil med dette kunne yte et tilbud fullgodt med Yrkeskompassens prognosedel.

³ www.arbetsformedlingen.se/For-arbetssokande/Yrke-och-framtid/Yrkeskompassen.html

For øvrig gjør Senter for IKT oppmerksom på at for at framskrivingene skal ha nytteverdi for brukerne, og kunne integreres i tjenester på nett bør de være for enkeltyrker og enkeltutdanninger, ikke kun bransjer eller brede grupper, og ha framskrivingshorisont på for eksempel 5 til 10 år. For å få gode framskrivninger og prognoser må VOX videre se på muligheten av å etablere et samarbeid mellom NAV og SSB, eller mulighet for sammenkjøring av data fra disse, slik at best mulige prognoser kan etableres.

Nytte-kost, synergier og usikkerheter

Utdanningsinstitusjonene

Undervisnings- og utdanningstilbudene er i stadig større grad etterspørselsdrevet, og institusjonene tilpasser tilbudet etter etterspørselen. Dette innebærer at det blir desto viktigere å nå sluttbrukerne, dvs elever og studenter med prognoser.

Når en elevene og voksne utdanningssøkere gjennom karriereveiledere?

Tid tilgjengelig til veiledning pr elev pr rådgiver kan måles i minutter pr år, dersom en benytter enkle regnestykker. Elevundersøkelsen til Utdanningsdirektoratet (2012) viser at bare 50 prosent av elevene har fått tilgang på rådgivning i skolen. For andre grupper er samtidig geografien i Norge slik at etablering av karrieresentra og andre personlige rådgivningstilbud uansett ikke vil kunne bygges ut slik at disse er i rimelig nærhet til alle brukerne. Å nå ut til karriereveiledere gjennom konferanser, informasjonstiltak mv betyr derfor nødvendigvis ikke at en når ut til de utdanningssøkende.

Synergieffekter

Utdanning.no har videre et kompetansemiljø på nettbasert karriereveiledning og nettpubliserings, å skrive på nett, samt teknisk drift og utvikling av tjenester som vil være sentralt for å kunne nå ut til alle brukergruppene, og å kunne drifte og vedlikeholde en slik tjeneste over sikt. Formidling i nettmedier etterhvert i økende grad krever spesialkompetanse, og at etablering av en ny tjeneste krever sammensatt kompetanse på en rekke spesialområder. Merkostnaden for utdanning.no ved å påta seg utvikling og drift av en ny tjeneste, vil være mindre og gi bedre kvalitet og bedre sluttprodukt til brukerne enn det Vox vil kunne få til med samme beløp.

Dernest har utdanning.no muligheter for å kunne ta ut synergier ved at framskrivingene/prognosene kan integreres i øvrig informasjon og tjenester. For det andre vil en integrering i utdanning.no kunne tilrettelegge for en rekke nye tjenester rettet mot ulike grupper på sikt.

Tjenesten utdanning.no har allerede lagt til rette for å virke som et nav for informasjon ved at delingsmodeller med andre offentlige nettsteder allerede er etablert både for yrkesbeskrivelser og utdanningssøk. Dette innebærer at prognoser lagt til utdanning.no kan deles med NAV sitt nettsted, slik at også nav.no kan benytte seg av materialet. nav.no og utdanning.no benytter seg av samme kode og merkesystem for kategoriseringer av utdanninger og yrker.

Totalt sett vil en med samme investering kunne nå langt flere brukere, og med bedre tjenestekvalitet enn ved etablering av en ny nettside.

Samarbeid og spesialisering

Forutsetningene er til stede for at en ved forslaget både kan få framskaffet og etablert prognoser, men også for å kunne nå ut til brukerne med gode tjenester dersom et vurderer det som et alternativ at Vox sin oppgave er å koordinere, skaffe til veie prognosene og framskrivingene på nasjonalt og eller regionalt nivå for utdanninger og yrker, mens utdanning.no utvikler innhold og tjenester og formidler disse til brukergruppene gjennom nettressurser.

Vedlegg 1: Oversikt over karriereveiledningsnettsteder og tjenester i dag.

Status i dag er at brukerne har et stort antall nettsider innenfor karriereveiledning å forholde seg til, som er hel eller delfinansiert av det offentlige, eller er helt kommersielle. Listen nedenfor er ikke uttømmende.

Nettsted	Målgruppe	Eier
Portaler, kampanjer i helt eller delvis offentlig regi	Ulike	Stat, fylke, helt, delvis
Utdanning.no	ungdomsskole, videregående skole, studenter, rådgivere, foreldre	Senter for IKT i utdanningen, Kunnskapsdepartementet
vilbli.no	VGO/ungdomsskole	Fylkeskommunene
nav.no	“voksne” utenfor arbeid	AID
velgriktig.no	ungskole/VGO, realfag	Flere, inkl. Kunnskapsdepartementet
verdensfinestestillingledig.no	videregående elever, førskolelærer	Kunnskapsdepartementet
hardudetideg.no	videregående elever, lærer	Kunnskapsdepartementet
settsjobein.no	videregående elever	Fiskeribransjen, Fiskeri- og kystdepartementet
maihaugen.no	ungskole/vg elever, små håndverksfag	Kultur departementet, Kunnskapsdepartementet
ung.no	ungdom (spørsmål om bla utdanning)	Helsedirektoratet
helseogsosialfag.no	Ungdomskolelever	Helsedirektoratet
Diverse regionale karriereveiledningssider. Noen få eksempler: karri.no, (Troms), velgyrkesfag.no (Nordland), etc, etc,	ungdomsskolelever, videregående voksne (varierer fra fylke til fylke)	fylkeskommuner, karrieresentra, kommuner, samt opplæringskontor oa.
Karriereveiledning, rekruttering, bransjer	Ulike	Bransjeorganisasjoner
ikkeforalle.no	ungdomsskole/vg elever	Maritim bransje
verdensklasse.no	videregående elever	Oljeindustriens landsforening
farmasifag.no	Ungdomsskolelever	Apotekforeningen
bliokonom.no	ungdomsskole, videregående	bransjeforeningen Ecnø
gnizt.no	ungdomsskole	opplæringskontor, elektrobransjen.
shift.no (nedlagt 2011)	prospektive IKT-studenter	IKT-Norge
Kommersielle, private portaler	Ulike	Annonsefinansiert, plassering
jobbfeber.no	ungdomsskole, vg, voksne	kommersiell portal
studentum.no	ungdomsskole, vg, voksne	kommersiell portal
tautdanning.no	ungdomsskole, vg, voksne	kommersiell portal
sokutdanning.no	ungdomsskole, vg, voksne	kommersiell portal

Annet		
studiekvalitet.no	videregående elever, voksne	NHO, Tekna, flere bedrifter og bransjeorganisasjoner

Oversikt over noen nettjenester som Senter for IKT i utdanningen pr dags dato kjenner til som har innretning mot karriereveiledning. Listen er ikke uttømmende.

